

Brvar, Andrej: **Tri pesnitve**.

Ilustr. Alenka Sottler. Spr. bes. Darka Tancer Kajnih. Maribor: Litera, 2007. (Mladež), 60 str.

| M | 3. stopnja | o avtorjih, pripoved v verzih

| otroštvo, spomini

Andrej Brvar (1945), dobitnik Prešernove nagrade 2015, je v enem od intervjujev ob tem dogodku izjavil: »Nisem pisatelj za otroke in mladino. Kar sem napisal otroških in mladinskih besedil, sem jih objavil tudi v zbirkah za odrasle. (...) Zame je dobra otroška ali mladinska literatura tista, v kateri se pisatelj spominja svojega doživljanja, te pa je žal malo. Ko se spominjamo svojega otroštva, se ga običajno tudi spominjamo z nekoliko preprostejšim besednjakom, čeprav se tega morda niti ne zavedamo. Recimo Vorančeve Solzice lahko z istim užitkom prebere tako otrok kot tudi odrasel.«

Med mladinska dela uvrščamo tri Brvarjeve pesnitve, ki so vse z likovno podobo Zmaga Jeraja izšle pri založbi Partizanska knjiga: *Domača naloga* (1985), *Mala odiseja* (1988) in *Zimska romanca* (1988). Z ilustracijami Alenke Sottler pa so ponovno izšle vse skupaj v slikanici z nalsovom *Tri pesnitve* (Litera, 2007).

Trilogijo v "naslovniško odprti", večgeneracijski slikanici je zaokrajila Darka Tancer – Kajnih z odlično spremno besedo (*O Andreju Brvarju in njegovih Treh pesnitvah*), ki jo zelo priporočam – predvsem mentorjem – v branje.

Spodbude za branje:

- Bralce katere koli generacije - učence tretjega triletja OŠ, srednješolce ali odrasle – nagovorim, da preberejo te tri pesnitve. Že takoj na začetku poskrbim, da so jim dostopne tudi starejše posamezne izdaje (ni nujno!) Morda jih razdelim v skupine in vsako vnaprej prosim, da je posebej pozorna le do ene pesnitve. Vsak prebere vsaj eno pesnitev v kateri koli izdaji ... ☺
- Na srečanju prisluhnem »poročevalcem« posameznih pesnitev. (*Domača naloga* na otroško neposreden način spregovori o človekovi želji po vsaj občasnem uporabi obveznostim; *Mala odiseja* pripoveduje o prvem samostojnem popotovanju devetipolletnega dečka iz Maribora v Čačak, njegove izkušnje pa vzporeja s človekovo odisejajo v življenju. Tretja pesnitev - *Zimska romanca* pa izpoveduje doživetje mladostnika, načenja pa iskanje sreče skozi ljubezenski odnos med moškim in žensko.)

- Kako občutijo ilustracije Alenke Sottler? (Ilustracije so prepletanje upodobitev konkretnih pokrajin in besedilnih svetov: kombinacija zemljevidov, različnega tiskanega gradiva v ozadju, pogostih jat ptic, barvnih podob in drugih likovnih elementov.) Jim nudijo estetsko doživetje? Če smo brali tudi posamezne izdaje: kako se jim zdi likovna oprema Zmaga Jeraja v posameznih izdajah?

Nadaljnje spodbude za branje:

- S srednješolci primerjamo pesemska besedila iz dveh zbirk Andreja Brvarja, iz prve z naslovom *Slikanica* (Založba Obzorja, 1969) in iz zadnje z naslovom *Material* (Študentska založba, 2013).
- Andrej Brvar se je uveljavil kot pesnik, ki piše pesmi v prozi in ki svoj pesniški svet ustvarja s pomočjo slik, npr. iz *Slikanice* (str. 11):

Pokrajina 1966

*Kako je lepa ta pokrajina
ti mali hribi
ki bi radi drug čez drugega
ta cesta
ki se spušča v senco
in na oni strani pride spet na sonce
ta vinograd na desni
poln prašnega grozdja in škorcev
te hiše na levi
pogreznjene do streh v zeleno
ta košček Drave čisto odzadaj
malo moder in zelo bleščeč
Kako je lepa ta pokrajina
toda ne smeš je prijeti
Samo gledaš jo
In si vesel da si tu doma*

Kasneje pa je Brvar začel pisati pesmi v prozi, kjer je med drugim prisotno »zavedanje o svoji končnosti, o biti za smrt, o minevanju, ki je danes potlačeno, vsi moramo biti nenehno fit, uspešni, čeprav življenje šele v luči smrti dobi vrednost ...«, npr. nekaj vrstic iz zbirke *Material* (str. 34, 35, 36):

Življenje – eno samo odlašanje smrti.

Ker vse mineva, življenje sestavljajo same izgube. Kolikor prej se boš z njimi sprijaznil, toliko laže boš živel.

Veverica! Njena pota so debela in veje ... Vrabec pa namaka rep v luži.

Nič na tem svetu ne gre v nič, ker je vse povezano z vsem. Je tako tudi v vesolju?